
Spis treści

Wstęp	9
ROZDZIAŁ I. Rodzina alkoholowa	13
1. Uzależnienie od alkoholu – klasyfikacje diagnostyczne ICD-10 i DSM-5	13
2. Charakterystyka osoby uzależnionej od alkoholu – mechanizmy uzależnienia	19
3. Współzależnienie – modele wyjaśniające genezę zjawiska	26
3.1. Model psychopatologiczny współzależnienia	29
3.2. Model zaburzeń osobowościowych współzależnienia	33
3.3. Współzależnienie jako konsekwencja reakcji na stres	35
4. Modele wyjaśniające funkcjonowanie rodziny alkoholowej	37
4.1. Podejście systemowe w wyjaśnianiu funkcjonowania rodziny alkoholowej – główne aspekty definicyjne, implikacje teoretyczne	44
4.1.1. Ekwifinalność, ekwipotencjalność, homeostaza rodzinna, sprzężenia zwrotne, triangulacja	47
4.1.2. Zjawisko triangulacji	49
4.1.3. Granice w systemie rodzinnym	52
4.1.4. Granice wewnętrzne oraz zewnętrzne w systemie alkoholowym – główne założenia teoretyczne	54
4.1.5. Nie mów, nie czuj, nie ufaj – trzy kluczowe zasady rodziny alkoholowej	57
4.2. Model Petera Steinglassa rodziny alkoholowej – główne implikacje teoretyczne	60
4.2.1. Homeostaza rodziny w odniesieniu do systemu alkoholowego	61
4.2.2. Głębokie struktury regulacyjne systemu alkoholowego	62
4.2.3. Zachowania regulacyjne systemu alkoholowego	64
5. Fazy rozwoju systemu alkoholowego	69
ROZDZIAŁ II. Wsparcie społeczne rodziny alkoholowej	79
1. Rodzina w kryzysie. Radzenie sobie w sytuacji stresu oraz kryzysu	79
1.1. Stres rodzinny oraz sytuacja kryzysowa	80
1.2. Zjawisko kryzysu oraz kryzysu w rodzinie	82
2. Wsparcie społeczne – główne ujęcia definicyjne	90
3. Wsparcie społeczne percypowane a wsparcie społeczne otrzymywane i pożądane	95

4. Dylematy dotyczące działania wsparcia społecznego	97
5. Zjawisko paradoksu wsparcia – gdy wsparcie społeczne niesie za sobą niepożądane skutki	100
6. Osobowość jednostki a wsparcie społeczne	101
7. Wsparcie systemu rodzinnego	104
8. Wsparcie instytucjonalne rodziny alkoholowej	106
8.1. Detoksykacja i farmakoterapia osoby uzależnionej od alkoholu	107
8.2. Psychoterapia osoby uzależnionej od alkoholu	108
8.2.1. Integracyjna psychoterapia uzależnień	111
8.2.2. Redukcja szkód w psychoterapii – nietradycyjny model leczenia uzależnienia	113
8.3. Wsparcie instytucjonalne partnera osoby uzależnionej od alkoholu	115
8.4. Grupy samopomocowe przykładem naturalnych sieci wsparcia uzależnionego i jego partnerki	118
8.4.1. Grupa Anonimowych Alkoholików (AA)	118
8.4.2. Al-Anon – forma wsparcia partnerów osób uzależnionych od alkoholu	120

ROZDZIAŁ III. Funkcjonowanie dorosłych dzieci alkoholików – aspekty teoretyczno-empiryczne 123

1. Osoby wychowywane w rodzinie alkoholowej – wyjaśnienia definicyjne	123
2. Dorosłość dda – ujęcia terminologiczne i stan badań	127
3. Funkcjonowanie psychospołeczne dorosłych dzieci alkoholików	133
3.1. Role psychologiczne dda	133
3.2. Samoocena dorosłych dzieci alkoholików	141
3.3. Trudności w funkcjonowaniu dorosłych dzieci alkoholików	142
3.4. Charakterystyczne cechy dorosłych dzieci alkoholików	143
4. Dorosłe dzieci alkoholików a zaburzenia psychopatologiczne	146
4.1. Zaburzenia depresyjne u dorosłych dzieci alkoholików	146
4.2. Zaburzenia lękowe oraz stres pourazowy u dorosłych dzieci alkoholików	148
4.3. Zaburzenia adaptacyjne dorosłych dzieci alkoholików	149
5. Dorosłe dzieci alkoholików w relacjach intymnych	150
6. Proces <i>resilience</i> – czynniki ochronne dorosłych dzieci alkoholików	161
7. Wsparcie dorosłego dziecka alkoholika	168
7.1. Psychoterapia indywidualna	168
7.1.1. Model integracyjnej terapii dorosłych dzieci alkoholików	169
7.1.2. Model oparty na koncepcji chronicznego stresu pourazowego	170
7.1.3. Model oparty na syndromie Dorosłych Dzieci Alkoholików	171
7.2. Terapia grupowa	171
7.3. Grupa samopomocowa	172

ROZDZIAŁ IV. Metodologiczne podstawy badań własnych 174

1. Doświadczenia dda jako kategoria badawcza	174
2. Metody jakościowe w badaniach społecznych	177
3. Przedmiot, cele oraz pola problemowe autorskich badań jakościowych	182

4. Metoda biograficzna i jej zastosowanie w badaniach autorskich	184
5. Wywiad biograficzny (wywiad narracyjny) – technika badawcza badań autorskich	187
6. Dobór próby badawczej, charakterystyka osób badanych i organizacja badań	189

ROZDZIAŁ V. Dorosłość dzieci z rodziny alkoholowej – wyniki badań własnych . . . 192

1. Samoocena dorosłych dzieci alkoholików	192
2. Zasoby dorosłych dzieci alkoholików	194
3. Wybrane trudności indywidualne dorosłych dzieci alkoholików	198
3.1. Nieustający smutek – przeobrażenie w depresję	199
3.2. Używanie środków psychoaktywnych	201
4. Trudności w relacjach partnerskich	205
4.1. Strach przed porzuceniem kiedyś i dzisiaj	206
4.2. Zaspokajanie potrzeb partnera, zazdrość i nadkontrola	209
4.3. Niskie poczucie własnej wartości i lęk przed zdemaskowaniem	210
4.4. Trudności z komunikacją w związku	212
5. Powielanie schematów relacji z rodzicami przez dorosłe dzieci alkoholików	214
6. Specyfika funkcjonowania w dorosłości w określonej roli psychologicznej	219
7. Dorosłe dzieci alkoholików w rodzinie pochodzenia	231
7.1. Relacje alkoholika z partnerem	231
7.2. Uwikłane relacje dorosłych dzieci alkoholików w rodzinie pochodzenia	237
7.2.1. Relacje z uzależnionym rodzicem	237
7.2.2. Relacje z nieuzależnionym rodzicem	241
7.2.3. Symbioza w relacjach z rodzicami	244
7.2.4. Samopoczucie dorosłych dzieci alkoholików w rodzinie pochodzenia	247
7.2.5. (Nie)radzenie sobie ze stresem dorosłych dzieci alkoholików	252
8. Satysfakcja z życia dorosłych dzieci alkoholików	257
9. Wsparcie społeczne dorosłych dzieci alkoholików	261
9.1. Wizja (nie)idealnej rodziny	261
9.2. Przełom – gdy dorosłe dziecko alkoholika prosi o wsparcie	262
9.3. Wsparcie społeczne oczekiwane przez dorosłe dzieci alkoholików	263
9.4. Wsparcie społeczne (nie)otrzymywane przez dorosłe dzieci alkoholików	270

Zakończenie	276

Bibliografia	281

Summary. Adulthood of Persons Brought Up in Alcoholic Families. Social Support Expected and Received	295